

MOJZES ILDIKÓ

Pestújhely nagyközség kialakulása és fejlődése a civil társadalom tükrében

A 2009–2010. év fordulóján ünnepelte Pestújhely centenáriumát. 100 éve, 1909. november 27-én kelt BM rendelet a Rákospalota nagyközséghez tartozó Széchenyi-telepet önálló nagyközséggé alakította, melynek első képviselőtestülete 1910. március 27-én állt fel, 1910. június 14-én az új nagyközség Pestújhely néven került nyilvántartásba.

A község megalakulásáról és első évtizedeiről, ezen belül is hangsúlyosabban a civil társadalom szerepét vizsgáltam. A helyi társadalom által létrehozott egyesületek, öntevékeny szervezetek fontos tényezői, szervezői és gyakran irányítói voltak a helyi kulturális és közéletnek. Ezt az egyesületek számán túl a működő szervezetek típusának gazdagsága is mutatja, hiszen a 30-as évekre a civil szervezeteknek itt is kialakult az a szövevényes hálózata, ami a mindennapi élet minden szegmensét lefedte. Közel 40 bejegyzett egyesületnek, egyesületnek találtam meg levéltárakban dokumentumát, de további egyesületek működéséről is említést tesznek a helyi lapok. Ez a valamikor virágzó élet – ahogyan országszerte mindenhol, itt is – egycsapásra elhalt, s (legalábbis itt Pestújhelyen, később, mint általában az országban) csak az 1990-es évek 2. felében kezdett újraéledni.

De hogyan is alakult ki, milyen is volt virágkorában Pestújhelyen a civil élet?

A község területe egészen a 19. század végéig Rákospalota község külső területéhez tartozott: parlag, legelő, gyenge minőségű szántó volt. Egy 1870-es katonai felmérési térkép a mai Pestújhely területét Neue Felder (Újszántó/Újmező) néven említi.

Ezt a valamivel több, mint kétszáz hold földjét Rákospalota közgyűlése 1896-ban egy tagban eladta egy ingatlan-befektető konzorciumnak, amit egy bizonyos Crouy gróf jegyzett, az értékesítésben dr. Bezsilla Nándor budapesti ügyvéd szerzett elévülhetetlen érdemeket. A terület beépítése közel egy évtized alatt zajlott le,

A Széchenyi-telep–Pestújhely benépesülése és kialakulása tehát a polgári társadalom időszakára esik. Az ide betelepülők a semmiből teremtették településüket. Nem voltak rendi korlátok, megmerevedett (fél)feudális közigazgatás és társadalom (mint ekkoriban még az ország sok helyén), amit le kellett bontani, aminek hagyományaival esetleg még sokáig kellett volna küzdeni. Ide, a Széchenyi-telepre már mindenki szabad öntudatos (vagy kevésbé öntudatos) polgárként érkezett és telepedett le. Lakosai az ország különböző vidékeiről jöttek, különböző társadalmi osztályból. Mindenki hozta magával vidékének és (főként!) társadalmi rétegének szokásait, hagyományait, öntudatát.

A beépülés több ütemben történt, mégpedig oly módon, hogy a beköltözők társadalmi és (ennek megfelelően) anyagi hovatartozásuk alapján topográfiailag is elkülönültek. 1898. januárjáig 126 telek kelt el. Végignézve az első telepések névsorát, megállapítható, hogy jellemzően a társadalom középrétegéből kerültek ki, tisztviselők, művészek és kereskedők alkották a kört. A telekértékesítés azonban néhány év múlva elakadt, egy időre le is állt. (Ezekről részletesen írnak az eddig megjelent helytörténeti monográfiák.) A második fázisban, 1903. után a vásárlók társadalmi összetétele kezdett megváltozni. Egyre szegényebb rétegek vásárolták meg itt a korábban elkelt telkeknél – rosszabb adottságaik folytán – olcsóbb házhelyeket. Így azután nagyon hamar markánsan elkülönült egymástól a telep két része: a korai parcellázások a vasúthoz és Pesthez közel eső részen kialakult az úgynevezett „Úrinegyed” és az újabb parcellázásokkal a „Mosónéfertály”¹.

A különböző csoportérdekek a nagyon rövid időn belül megalakuló különféle öntevékeny szervezetek programjaiban artikulálódtak. Az első ilyen egyletek már az 1900-as évek legelején szerveződtek.

Elsőként a Széchenyitelepi Kaszinó jött létre 1903-ban. Sajnos levéltári dokumentumok nem állnak rendelkezésre az egyesületről. Így csak visszaemlékezések, illetve a korabeli sajtó alapján lehet felvázolni működését és tevékenységét. A kezdetek korábbra, talán még az 1890-es évek legvégére nyúlnak vissza. Fővárosi székhellyel alakult egy szervezet a telep

---

¹ A két rész ilyen elnevezése Gerecze Péttertől ered.

parcellázásában tevékenyen közreműködő Bezsilla Nándor² vezetésével, „amely gyakori összejöveteleket tartott és kézi sokszorosítóval előállított értesítőket, tájékoztatókat adott ki a telektulajdonosok megszervezésére és közös munkára serkentésre. Ez a szervezkedés erőre kapott, s hamarosan azt eredményezte, hogy a telepre tehetővé vált színhelyét. Kidolgozta alapszabályait, jóváhagyatta, s immár mint legitim egyesület: Széchenyitelepi Kaszinó működött.”³

A helyi értelmiség hozta létre, mindenekelőtt Bezsilla ügyvéd mellett egy régi iskolatársa, a korábban belügyi, majd a század elején kultuszminisztériumi állásban tevékenykedő, (a nyugdíjazását már államtitkárként megelőző) dr. Szücs István⁴, aki szintén alapító tagja volt a településnek is. Az alapítók között volt dr. Bors Emil jogászprofesszor, egyetemi tanár, dr. Gerecze Péter régész, művészettörténész – valamennyien a középosztály középső rétegéből, s természetesen a telep „felvégén”, az „Úrinegyedben” voltak telektulajdonosok. Az egyesület célja – a fenti idézet alapján – eltér a hagyományos kaszinói céloktól. Nem elsősorban a társas élet iránti igények kielégítésére alakult (alapító tagjai közül többen ekkor még nem is éltek a Széchenyi-telepen), hanem fórumot kívánt adni az alakuló telep közügyeinek megvitatására és szervezeti keretet ezen ügyek megoldásaihoz. Önálló közigazgatással nem rendelkező a telep, a Kaszinóba szerveződő értelmiség feladatának tekintette, hogy a telep érdekében eljárjon a különböző hivatalokban. Többek között beadvánnyal fordultak a megyéhez, minisztériumokhoz a telep közügyeit előmozdítandó.

A másik ilyen – a település közéletében a későbbiekben is jelentős szerepet vállaló – szervezet a Széchenyitelepi Társaskör. A kör 1904. szeptember 25-én

---

² Bezsilla Nándor (1868–1917) Budapesti ügyvédként Veszelyszy Béla rákospalotai másodjegyző, egykori iskolatársa kérésére kapcsolódik bele a rákospalotai földek parcellázásába, s szerez magának is jelentős ingatlanvagyonot a Széchenyi-telepen. Alapító tagja, egyik notabilitása a településnek, 1920-ban posztumusz díszpolgárává választja a község. (Buza p.214.)

³ *Pestúj helyi Újság-Nagybudapest*, 1929. 22. évf. 12. sz. p. 1.

⁴ Szücs István (1867–1953) A váci piaristáknál érettségizett, majd Budapesten szerzett bölcsész diplomát. Hivatali pályája a belügyminisztériumban kezdődött, majd a kultuszminisztériumba folytatódott, ahol egyre feljebb került a hivatalnoki ranglétrán, 1916-ban már az állami népiskolák ügyeivel foglalkozó ügyosztály élén állt, majd helyettes államtitkárként vonult nyugdíjba. Kapcsolati tőkéjét is felhasználva 1950-ig áldozatkész munkával szolgálta Pestúj helyi község ügyét. (Buza p. 234.)

alakult⁵ Kovald Emil elnökletével, kimondva/kimondatlanul a Kaszinó ellenpontjaként. Az „alvégen” szerveződött, elsősorban a kispolgári réteget gyűjtötte maga köré, de néhány értelmiségi is mellé állt. A hivatalos iratok (alapító okirat, alapszabály, tagnyilvántartás, stb.) csakúgy, mint a Kaszinó esetében mára elvesztek. Ebben az esetben is a helyi sajtóból, visszaemlékezésekből lehet rekonstruálni tevékenységét, illetőleg ebben az esetben időnként egzakt adatokkal is szolgál a helyi sajtó.

A forrásokból az derül ki, hogy a fennállása idején aktív közéleti tevékenységet folytatott. Az első és feltétlenül az egyik legjelentősebb közéleti tevékenysége, hogy megteremtette a helyi nyilvánosságot. Nem sokkal indulása után megjelentette a Társasköri értesítőt. Lapszám sajnos nem maradt fenn, de utalásokból arra lehet következtetni, hogy havi rendszerességgel jelent meg. Majd 1905 márciusában indította Rákospalota és Környéke címen „közérdekű, közgazdasági és társadalmi” hetilapját. A lap mindössze 22 számot ért meg, szerkesztője, kiadója és tulajdonosa Parlaghy Aladár volt. A kör ezt követően 1909-ben egy új, „társadalmi és közgazdasági” hetilappal jelentkezett Széchenyitelepi Hírlap címen. Beköszöntőjében a következő célt tűzte maga elé: „Társadalmi viszonyaink fejlesztése, egyesületeink pillérjeinek megerősítése hasábjaink állandó tárgya lesz. Közügyeink lelkes és önzetlen szolgálata nem különben fontos feladatunk. Kizárjuk hasábjainkról a békebontó közleményeket. Legjobb szándékkal és legőszintébb vágytól vezéreltetve a társadalmi béke fenntartására igyekezünk.” (A laptulajdonos már Németi Elemér.)

De e két egyesület lett legyen is bármilyen aktív, talán mégsem dolgozott mindenki meglegedésére, vagy nem kapott benne helyet mindenki, aki a közjóért szeretett volna cselekedni. Legalábbis erre lehet következtetni abból a tényből, hogy 1908-ban Farkas József elnökletével megalakult a Széchenyitelepi Polgárok Köre is. Ez az egyesület szintén a Mosónéfertályon alakult, a Társaskörből valami okból kirekedtek körében

Mindhárom egyesület – túl saját köre társas életének szervezésén – a telep egészét érintő közügyek előbbre vitelén dolgozott: Rákospalota képviselőtestületéhez fordultak beadványokkal, Budapest főpolgármesteréhez adtak be kérvényeket,

---

⁵ *Széchenyitelepi Hírlap* 1909. 1. évf. 3. sz. p. 2. [SzH]

mezőőri szolgálatot szerveztek meg a telepen... Volt elintézetlen ügy bőven: a rákospalotai közgyűlésben egyetlen képviselője volt a telepnek – az érdekérvényesítésük tehát igen gyenge lábon állt a községházán belül. Ennek tudható be minden sérelme a fiatal telepnek: a parcellázások árából az ígért infrastrukturális beruházások rendre elmaradtak. 1906-ben egy elemi iskolát indít az anyaközség a telepen: 171 tanuló részére 2 bérelt teremben, 2 tanítóval. 1908. felépül a 4 tantermes iskola (Rákospalotán is ekkor indul az első községi elemi iskola.⁶).

Az egymással eddig szemben álló helyi körök néhány év múlva, felismerve közös érdekeiket, együttesen léptek fel az anyaközség ellen. Közös kezdenek „lobbizzni” az elszakadásért 1907-től. 1909. október 27-én „Gerecze és trs-i” (Úri Kaszinó-Társaskör) beadványára BM rendelet engedélyezi a Rákospalotához tartozó Széchenyi-telep önálló községgé alakulását (1909-es statisztika szerint 730 ház áll, s 5500 fő lakja a telepet). Rákospalota természetesen megfellebbezte a döntést, de eredménytelenül, a határozat november 27-én jogerőre emelkedett.

Megkezdődött a közigazgatás szervezése: a három egyesület egy közös bizottságot hozott létre, de ez hamar kiderült, hogy működésképtelen. Ezért Bezsilla, Gerecze és Szücs a vármegye által kirendelt ideiglenes bíró és a jegyző segítségével végezték a szükséges adminisztrációt, és teremtették elő – saját költséggel és készpénzfizető kezességre felvett hitellel – a működési kiadásokat. 1910. március 8-ra írták ki a helyhatósági választásokat.

A helyi erők megosztottsága – a rövid néhány hónapig tartó összefogás után – ismét megjelent, úgy, hogy az Alvég (Mosónéfertály) két egyesülete egymásra talált és fuzionált, és közös erővel lépett fel a másik oldallal szemben. A két oldal két választási pártba szerveződött. A Munkáspárt és az Úripárt mérkőzött meg az első pestújhelyi helyhatósági választásokon

Számszerűen a Munkáspárt aratott győzelmet, de a képviselő testület másik felét kiadó virilisek valamennyien az Úripárt soraiból kerültek ki – miután a Munkáspárti képviselők „pártfegyelme” laza volt, ui. sok a virilisekhez húzó közalkalmazott került be a színeikben.

---

⁶ 1868. Népoktatási tv. 30 tanköteles korú gyermek esetén kötelező a településen elemi népiskola felállítása

A valódi hatalom tehát az Úripárté, így szertefoszlott az Alvég álma „az első szocialista község”-ről: mind a bíró, mind a jegyző az „urak” embere lett.

Az egyesületek a választások után még néhány évig továbbéltek, megteremtve saját nyilvánosságukat (Pestújhelyi Közlöny – Kaszinó; Pestújhelyi Hírlap – Polgári Kör), a helyi közügyekről véleményt mondtak, de aktivitásuk közéleti szerepükkel együtt fokozatosan csökkent. Helyüket a társas élet szervezésében a különböző asztaltársaságok vették át. A helyi sajtóban legalább 10 ilyen szerveződésnek bukkantam nyomára. Ezek az asztaltársaságok egy-egy vendéglő köré szerveződtek itt is, ahogyan országszerte mindenhol ezekben az években. Pestújhelyen híresen sok vendéglő, kávéház, kocsmá volt, egyes források Pest Tabánjaként emlegetik a községet.

A polgári társadalom értékpreferenciájában előkelő helyen áll a művelődés, oktatás, kultúra. Vizsgált korszakunkban a helyi kulturális életet a helyi társadalom szervezte vagy nem szervezte, általában minden településen. Pestújhelyen a korabeli sajtó hírei alapján rendkívül pezsgő volt az élet. A fenti körök, illetve a későbbiekben alakult különböző, például érdekvédelmi egyesületek, színjátszó csoportot, zenekart, tánciskolát működtettek, a nagyobbak még és könyvtárat is tartottak fenn. Saját könyvtára volt a Kaszinónak, a Társaskörnek, majd később az Ipartestületnek is

De önálló színjátszó körök, dalkörök, önképzőkörök is alakultak polgárok és munkások körében egyaránt. Pestújhelyi Önképzőkör, Általános Munkásképzőkör (legalább további tizet is fel lehetne sorolni), akik összességében heti 2–3 estére nyújtottak programot a helyi közönségnek. Az 1911-ben megépült Széchenyi Színház színpada mellett, nagyobb vendéglőknek, a Kaszinónak és az Ipartestületnek is volt színpada, ahol ezek a műkedvelő körök a pesti kőszínházakban is futó színdarabokat, elsősorban népszínműveket, vígjátékokat vittek színre, a hírek tanúsága szerint többnyire nagy közönségsikerrel.

A helyiek szórakozását 2-3 mozi is szolgálta, a korszakban több próbálkozás mellett kettő működött évtizedekig: a „Fuszekli” a Felvégen, és a „Kapca” az Alvégen. Ezek az elnevezések a két mozi célközönségének meghatározásaként vonultak be a helyi folklórbá.

1912-től jó néhány évig nyomon követhető a helyi sajtóban a Szabad Lyceumi előadások programja, ami az újságok beszámolóí szerint szintén látogatott volt a pestújhelyi lakosság körében.

De a civil erők jelentős közreműködésének köszönhető az iskolahálózat kiépítése is, dr. Szűcs kutuszminiszteri államtitkár áldásos tevékenysége nyomán: az agglomerációban példanélküli módon önálló egészen a felsőkereskedelmi iskoláig.

A helyi társadalomnak az élet más területén is meg kellett szerveznie önmagát. Biztonságra, védelemre való közösségi igény hívja életre 1911-ben a Pestújhelyi Önkéntes Tűzoltó Egyesületet – a község csak évek multával került olyan helyzetbe, hogy fizetett tűzoltót alkalmazzon először egyet, majd néhány év múlva már kettőt, így a civil szerveződés tevékenysége mindvégig létérdeke volt a községnek

Aktuális helyi igény kielégítésére önszegélyező egyesületek is alakultak. Így jött létre a Széchenyitelepi Fülléregylet 1909-ben, mivel az építkezés, letelepedés, hiteltörlesztés sokaknak jelentett nehézséget, szükség volt valamiféle segítségre. A közgyűlésről szóló beszámolóból⁷ megtudjuk, hogy az együletet 26 tag alapította. A tagok száma 1910. december 31-ére 400 főre emelkedett. 1913-ban olvasható az utolsó híradás róla⁸. 1910–11-ben megalakult az Első Pestújhelyi Takarékszövetkezet, vélhetőleg ez több korábbi együleti tag számára nyújtott alternatív megoldást pénzügyeik intézésére. Alakultak más önszegélyező egyesületek is: a Magyar Posta és Távirtda Altisztek és Szolgák Országos Egyesülete (megalakulásakor 1913-ban mintegy 150 helyi lakost érintett). Működött egy ideig a Magyarországi Rokkant és Nyugdíjpénztár pestújhelyi csoportjai is.

A telep benépesülésével párhuzamosan az egyházak helyi gyülekezetszervező tevékenysége is megindult. Az egyházközségek felállása mellett, illetve rögtön azt követően megjelentek az első vallási egyesületek. A katolikusok és evangélikusok, valamint az izraeliták is alakítottak különböző ifjúsági, kulturális egyesületeket, nőegyletet. A reformátusok – ahogyan az országosan

---

⁷ *Pestújhelyi Hírlap*, 1911. 1. évf. 4. sz. p. 3.

⁸ *Pestújhely*, 1913. 4.évf. 15. sz. p. 2.

is jellemző volt – itt Pestújhelyen is visszafogottak voltak az egyesületszervezésben.

A sport, amelyet a századelőn még viszonylag szűk réteg űzött, a következő néhány évtized alatt tömeges méretű időtöltéssé vált. Ekkor országos szinten 20 év alatt megtízszereződött a sportlétesítmények száma. Pestújhelyen is sportegyesületek alakultak egyre több szakosztályt indítottak be, sportpályákat, futball és teniszpályákat létesítettek, télen jégpálya is működött a községben.

1911-ben alakult a később legendássá váló Pestújhelyi Sport Club (ismert nevén Pösöc). Először futball, majd néhány év múlva a tenisz szakosztálya is megalakult, megyei szinten az asztaliteniszezői értek el évtizedeken keresztül igen jó eredményeket. Nem sokkal később megalakult a Pestújhelyi Labdarúgók Köre, s természetesen itt is létrejött Lövészegylet.

A szociális és egészségügy terén a közigazgatás által ki nem elégített igényt igyekezett kielégíteni a Vöröskeresztnek és az Országos Stefánia Szövetségnek a pestújhelyi csoportja: tanácsadó orvosi szolgálatot ellátva és védőnői hálózatot szervezve.

A 20-as évektől némileg megváltozott az egyesületi élet Pestújhelyen. Megerősödtek az érdekvédelmi egyesületek. Egyrészt a különböző foglalkozások köré szerveződő egyesületek, egyletek alakultak ebből a célból. Már a 10-es években létrejött néhány: 1910-ben megalakult, ám mindvégig elég gyengén működött az Iparosok és Kereskedők Egyesülete. Több éves vajúadás után 1914-ben hozták létre a Pestújhelyi Ipartestületet, de az első tizegynéhány évben még szintén csekély hatékonysággal működött, tevékenysége akkor még teljes érdektelenségbe fulladt.

Hatékonyabban tudta ellátni az érdekképviselőt az 1922-ben alakult Fűszerkereskedők Országos Szövetségének Pestújhelyi Csoportja, majd az ebből 1932-ben önállósodó Pestújhelyi Fűszer- és Élelmiszerkereskedők Egyesülete. A helyi piaci viszonyok szabályozásában, a helyi kereskedők érdekeinek jobb érvényesülése érdekében sokszor eredményesen tudtak fellépni.

Az Ipartestület a 30-as évek elejétől kezd magára találni. Felépíti a presztízsértékű székházát – ettől kezdve ez a legreprezentatívabb, ill. egyetlen

reprezentatív világi közösségi épülete a községnek, elnyeri a község támogatását: közmunka-pályázatok kiírását, konkrét anyagi támogatást sikerül kieszközölnie a községtől.

Másrészt más jellegű érdekképviseleti szerveződések is alakultak: Nyugdíjasok Egyesülete, valamint a község egészére nézve nagyobb hatással lévő Háztulajdonosok Szövetsége, mely jelöltjeit a képviselőtestületbe juttatva hatékonyan lép fel az útburkolás, járdák építése és a közvilágítás fejlesztése ügyében, de jelentős érdemeket szerzett egy közigazgatási átszervezés megvívásában is.

A 20-as évek elejétől országosan jellemző hazafias, bajtársi egyesületek óriási számban történő elszaporodása. Trianon traumája természetesen Pestújhelyen is hatott. A 20-as évektől a helyi egyesületi híreket a Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetségének és az Országos Frontharcosok Szövetségének Pestújhelyi Csoportja uralja. Különböző akcióikkal (szoborállítás, ünnepek) és a rendszeres programjaikkal állandó szervezői a helyi kulturális életnek.

A fentiekben a teljesség igénye nélkül, csak a legjellemzőbb, legrelevánsabb helyi civil szervezeteket említettem⁹

Az egyesületek tevékenységét leginkább a helyi sajtó alapján lehetett rekonstruálni. Ez az anyag is sajnos eléggé sporadikus, de az alábbiak elég nagy biztonsággal megállapíthatók belőle: igen tagolt volt Pestújhely egyesületi élete, az országszerte működő egyesülettípusok majd mindegyike megvolt a községben – természetesen azoké, melyek a község viszonyainak adekvátak, nem alakult például gazdakör, ugyanis nem volt egyetlen gazdálkodó sem a községben.

Ezek az egyesületek a mindennapi élet valamennyi szegmensét lefedték, mindenkor az éppen aktuálisan meglévő társadalmi igényt elégítették ki, illetve annak kielégítésére alakultak. Amíg nem volt önálló közigazgatás, kvázi helyette, amint kialakult, mellette, annak tevékenységét segítve, kiegészítve, illetve azt kontrolálva működött a civil szféra

Azután, ahogyan az első, úgy a második világháború ismét sok-sok tragédiát, nehézséget zúdított erre a fiatal településre.

---

⁹ A teljesség nagyobb igényével igyekeztem feldolgozni a témát a Községet teremtő közösségek c. tanulmányban („Közös akarattal”- Írások a százéves Pestújhely civil társadalmáról. 2010. Rákospalotai Múzeum, Szerk. Holló Szilvia)

A háború utáni eszmélés alighogy megtörténhetett, kiépült az országot szétziláló és nyomorba döntő kommunista diktatúra. 1947–48-ban a moszkovita-bolsevik belügyminisztérium betiltotta a civil szervezeteket, egyesületeket, egyleteket. 1948-ban államosították az egyházi iskolákat, a következő években kisajátították a kisvállalkozásokat: boltokat, vendéglőket és kisipari műhelyeket. Mindezek után az utolsó csapást Pestújhely nagyközség életére az 1949-es nagy közigazgatási átszervezés mérte: Rákospalota megyei várossal összevonva Nagy-Budapesthez csatolták, annak XV. kerületeként. Pestújhely nagyközség története tehát 1949. december 31-vel lezárult, s 1950. január 1-vel megkezdődött Budapest XV. kerületének története, s benne a sokak szerint folyamatosan hátrányokat szenvedő, mai napig arctalan Pestújhely-kerületrész.

A centenárium alkalmából új állandó kiállítást nyitottunk a Rákospalotai Múzeumban Civil élet az egykori Pestújhelyen címmel, mely a fent elmondottakat reprezentálja bőséges fotó és írásos anyag segítségével, néhány jellemző közösségi térbe helyezve a dokumentumokat. Egy kávéházi enteriőrrel, s benne híres vendéglők, kávéházak fotóival, dokumentumaival idézzük fel a Pest Tabánjaként is emlegetett egykori Pestújhely vendéglátóságait, valamint egy fűszer-szatócs bolt és egy pékség enteriőrrel az egykor szintén virágzó helyi kiskereskedelem emlékét.

Tettük mindezt abban a reményben, hogy a ma még valóban arctalan Pestújhely egyszer majd felébred „Csipkerózsika-álmából”, újra szerveződnek közösségi terek, újra alakulnak közösségek, s rátalál önnön identitására. Ennek épp a centenárium kapcsán már határozott jelei érzékelhetők.

A civil élet pestújhelyi emlékei a Rákospalotai Múzeum kiállításán